

Taalvaardigheid

Slecht spellen en taalfouten funest voor zakelijke relatie

Jaap Roelants

Op sociale media nemen we het niet zo nauw met het ABN. Toch is aandacht voor taal allerm minst ouderwets. Spel- en taalfouten kunnen nog steeds het verschil maken tussen wel of niet een opdracht krijgen of uitgenodigd worden voor dat sollicitatiegesprek.

Hij heeft betaald. Het gebeurt zo vaak. Fout natuurlijk, maar de spellingscorrector van Word slaat geen alarm. Daarom blijven dit soort taalfouten vaak in rapporten, verslagen of e-mails staan.

Volgens onderzoek in opdracht van taalinstituut Taal in het Bedrijf, kunnen taalfouten funest zijn voor een zakelijke relatie. Het blijkt dat een meerderheid van de hoogopgeleide Nederlanders tevreden is met de eigen taalvaardigheid, maar zich ergert aan die van anderen. 'Dat kan ertoe leiden dat een sollicitatiebrief terzijde wordt gelegd, of dat een rapport of verslag minder serieus wordt genomen', zegt trainingsadviseur José Glas van het taalinstituut. 'Bijna driekwart twijfelt over het aangaan van een zakelijke relatie met iemand die zijn eigen taal niet beheerst.'

Ze heeft het gevoel dat bij veel mensen de wens de vader van de gedachte is, dat ze goed zijn in taal en stijl. Glas: 'In het onderzoek komt naar voren dat 72% van hoger opgeleide personeelsleden regelmatig taalfouten van collega's tegenkomt. Taalfouten komen dus heel vaak voor. Je mag er dan je vraagtekens bijzetten of al die mensen die zeggen dat ze goed spellen, dat in de praktijk ook doen.'

Als oorzaak voor het slechte spellen van hbo'ers en academici wijst de pricmede vinger al snel naar het onderwijs, waar 'kofschip en stam plus t' reeds lang geleden uit het pakket zouden zijn verdwenen.

Opleidingsdirecteur prof. mr. Ruben Houweling (33) van de Erasmus Universiteit in Rotterdam, zet sinds twee jaar zijn eerstejaarsstudenten Rechtsgeleerdheid een vernieuwde taaltoets voor. 'Niet alleen omdat sommigen heel veel stijl- en taalfouten maken, maar ook omdat het juist in de rechtenstudies zo belangrijk is dat je heel duidelijk en precies kunt formuleren. Voor je het weet, ontstaat er verwarring over een rechtsregel en heb je een probleem. Ik vraag mijn studenten vaak zich te verplaatsen in een cliënt die taalfouten in een advies tegenkomt. Die denkt misschien: zo, die advocaat is slordig, hoe zorgvuldig zal de juridische kant van z'n analyse dan zijn?'

Studenten die hun taaltoets slecht maken, kunnen wel door naar het tweede jaar, als de rest van hun studie tenminste voldoende is. 'Maar', zegt Houweling, 'ze krijgen extra schrijfmodules om zich bij te scholen. Bovendien letten we door de hele bachelorfase heen op het taalgebruik, dat een rol speelt in de beoordeling van de schrijfpodochten die ze krijgen.'

Lang niet alle studenten in Nederland hoeven een taaltoets af te leggen bij het begin van hun studie. Houweling heeft het gevoel dat een toets op den duur toch wel zoden aan de dijk zal zetten. 'We houden de studenten een spiegel voor, ik krijg de indruk dat ze zich gaandeweg toch meer bewust worden van het belang van goede schriftelijke vaardigheden.'

Maar niet alleen het onderwijs is de oorzaak van het slechte taalgebruik door jonge professionals. Volgens cursusleider José Glas zijn er meer redenen. 'Taalfouten zijn een taboe. Daar praat je niet over. Je zegt niet gemakkelijk tegen een collega: in die mail van je zaten twee taalfouten. Een sollicitant krijgt niet te horen dat zijn brief terzijde is gelegd omdat er fouten in stonden. Nee, hij krijgt te horen dat hij niet past in het team. Omdat eigenlijk niemand er wat over zegt, is er ook geen correctie, geen stimulans

Taalfouten zijn een taboe. Daar praat je niet over. FOTO: ANP

het beter te doen.

Als andere boosdoener van de taalvervulling noemt José Glas de sociale media. 'In sms'jes en appjes nemen mensen genoeg met minder goed taalgebruik. Door de snelheid is een tikfout op een klein scherm niet erg, net als allerlei nooit eerder gebruikte afkortingen. Als de boodschap maar overkomt. Maar veel mensen hebben er moeite mee om van die sms-taal over te schakelen naar de meer formele sfeer van een mail of een verslag. Daar zie je dan ineens ook een woord als "effe" staan, of "idd", of ontbreekt de aanhef. Dan is het vaak zo dat de ontvanger zich er wel aan ergert, overigens weer zonder dat te laten merken.'

Janiek Braaksma (28) behoort tot de jongere generatie ondernemers, maar ook bij hem moe te niet aankomen met internettaal in je sollicitatiebrief. Als partner van communicatiebureau Glasnost in Amsterdam kan hij zich 'ouderwets' ergeren aan taalfouten of ander slordig taalgebruik. 'Het valt me direct op als ik taalfouten zie, of heel kromme zinnen lees in mails, brieven en verslagen', zegt hij. 'Ik denk dat het veel zegt over de persoon die ze geschreven heeft. Het kan zijn dat ik de afzender daarmee in sommige gevallen tekortdoe, maar het is nou eenmaal zo.'

Braaksma (opleiding havo en hbo communicatie) vindt niet dat hij slecht spelt of schrijft. Maar hij wil graag helemaal zeker van z'n zaak zijn. Daarom heeft hij samen met z'n collega's een opriscurus Nederlands gedaan. 'Gewoon weer even de laatste spelling doornemen, de puntjes weer op de i zetten. Stel je toch voor dat je veel

energie steekt in een nieuwe creatief concept en je bent niet in staat dat goed over te brengen op de klant. Dan loop je misschien een opdracht mis en doe je jezelf tekort.

Wat denkt hoogleraar Ruben Houweling als hij een sollicitatiebrief ziet, met één of meer taalfouten? 'Dan denk ik: hoe kan iemand zo dom zijn z'n brief niet eerst te laten checken. Het is een doodzonde. Het is einde oefening, tenzij, tenzij...'

Moelijk? Toets

De taaltoetsen die sommige studenten in het hoger onderwijs voorgezet krijgen, gaan lang niet zo ver als bijvoorbeeld het Groot Dictee. Meestal gaan die niet verder dan normale kennis van de middelbare school. Toch vinden studenten de toetsen vaak heel moeilijk.

Goed of fout?

1. Omdat hij uitwijdt over bijzaken.
2. Dit moet nog verder ontwikkelt worden.
3. Een enkeling uit de groep bergbeklimmers bereikte de top.
4. Zijn salaris was twee keer zo hoog dan het mijne.

Welk voorzetsel hoort hier?

5. In de 14de eeuw bezweek een derde van alle Europeanen ... de pest.

Zondebok

Het onderwijs, waar het 'kofschip' reeds lang verdwenen lijkt, krijgt vaak de schuld

Vicieuze cirkel

Als niemand een ander op fouten wijst, is er geen stimulans het beter te doen

Niet doen

Internettaal bezigen in een sollicitatiebrief is af te raden